

derde orga-
nd als eene
gemeente als
a de wet van
at dit aldan
thiedde voor
er onder de
jven; — en
rstand weer
de Gerefor-
alloor, na
organisatie,
van kracht
arna, waren
in zeer be-
onfidentieel,
st, misschien
toen reeds
organisatie,
el gebelen
toegedachte
voering ge-
1822 han-
ng, toen zij
Koninklijk
de nog als
at in onze
bvelen niet
—
nedeeling
staat over
en licht te
wegneming
blijkt, dat
cept inzon-
terwepers
t 15 jaren
Christelijke
jaar saam-
missie in last
dringen op
am als één
gebracht re-
geraad van
en dan ook
ingezonden,
oud:
stemming der
erkerk.
idene Gere-
ent volledig
als uitdruk-
lenis, vervat
schen Chre-
steld in de
en 1619.
eningen ge-
op, Avond-
ucht, Beves-
tegening des
a Dordrecht
eurd; in de
de omstan-
Kerkelijk
erorde van
18 en 1619
deze Kerk
p de gebrui-
zijn aange-
erkend.
eer iemand
in vervallen
e kerkeerde,
af dien tijd
stoken, tot-
ten omschre-
het bestuur
aangaat, of
den van de
ersoon laat-
chieden.
is de regeer-
stuur opge-
aan de uit-
werpen.
uitgevoerd
enten afzon-
de Vergade-
gemeenten
ene Provin-
ingen, voor
e Provincie
ynode, voor
ne Gerefor-
praken van
aort van de
zooveel het
Burgerlijk
Commissie,
n welke een
Commissie:
s. A. Brum-
st te 's-Hage;
e Ouderling
orts is alleen
Commissie
verheid van
benoeming
kt van den
astvolgende
in, of eenige
ende, waar-
e Regeering
Commissie
verslag van
wanneer de
woord, aan
hertoe door
raan bij de
te staan, als
gechiedene
in alle de
deze Kerk
et met het
nederdaad,

dat het Reglement van 1869, wel verre van ons verder van den goeden weg af te brengen, integendeel mag geacht worden, bij dat van 1854 gezien, reeds een neiging naar beter spoor te verraden.

De binding aan de Kerkenordening van 1619 is in het concept van 1854 nog zwakker. De doop is in 1869 beter dan in 1854 in Gereformeerden zin tot zijn recht gekomen. De perken van het lidmaatschap zijn in 1869 minder bureaucratisch en minder kras collegiaal opgevat dan in 1854. Het begrip van kerkbestuur is in 1869 veel minder hiërarchisch uitgedrukt dan in de termen van 1854. De poging in 1854 aangewend om uitvoering van de beslissingen van het Kerkbestuur met den sterken arm der Overheid te erlangen, is in 1869 onderdrukt. En met de uitdrukking „voorrechten door den Staat aan de kerk toegelend,” sloop in 1854 een beginsel in, dat men in 1869 er weer uitbande. Slechts in zooverre is het Concept-Reglement van 1854 gezonder, dat het de Kerkeraden zelf zich tot de Regeering liet wenden en aan de Synodale Commissie iets minder macht schonk.

Da. Gispens heeft door deze gewichtige mededeeling ons tweeërlei uitstekenden dienst bewezen.

Hij heeft namelijk elk denkbeeld, alsof de mannen van 1869 min of meer buiten de Synode om, iets collegiaals invoerden, voorgoed weggenomen, en door het stellen van 1854 in steed van 1869 o, zooveel opgeheiderd.

Immers in 1854 was niemand in ons land normaal. Het was het jaar na de Aprilbeweging, toen plotseling de oude denkbelden van de Gereformeerde Staatskerk weer opdoken, en tegenover de poging van Rome om zich hiërarchisch in ons land te vestigen, de oude traditie zonder zweem van critiek, weer opleefde.

Is het nu niet volkomen begrijpelijk, dat door de koorst, die destijds heel onze Protestantische bevolking aangreep, ook de Christelijke Gereformeerden de vraag lieten opkomen, of thans het oogmerk niet gekomen was, om de Overheid des lands te bewegen tot het treden in openlijke aanraking met de verworpenen en vervolgd van 1834?

Ons althans ging hierdoor psychologisch een ongemene helder licht over de historie van dit Reglement op, waardoor o, zooveel bezwarends voor ons wegviel.

Dat in een tijd, toen een ieder abnormaal handelde, er ook abnormale gedachten in de harten en hoofden der Christelijke Gereformeerden slopen, is hun waarlijk niet toerekenbaar.

Onze tweede opmerking is deze.

Het feit dat men in 1869 reeds een ernstige poging aanwendde, om veel van het kwaad van 1854 te temperen, toont aan, dat men in de periode van 1854 tot 1869 niet achter-, maar vooruit was gegaan, en dat derhalve een laten varen van het Reglement thans niet een terugkomen op zijn schreden, maar slechts een geregeld voortgaan op den goeden weg zal zijn.

We wenschten wel tijd en gelegenheid te hebben, om geheel de Synodale historie dezer broederen na te gaan. Reeds nu toch blijkt, hoe nauwkeuriger kennis van hun verleden, o, zooveel verklaart, waarvoor men eerst met zekere verbijstering staat.

Ga Ds. Gispens voort om meer zulke kostelijke bijdragen te leveren. Beter dan door iets anders levert hij op die manier het praktisch bewijs van zijn ernstig verlangen, om tot helderheid en door helderheid tot eenheid te geraken.

In de vorige *Bazuin* bracht Ds. Weijenberg van Putten een bedenking in tegen iets dat op de Conferentie te Amsterdam met betrekking tot de kerk te Putten was gesproken.

Dit woord van smart en zelfverdediging begripen we volkomen.

Men zou geen mensch moeten zijn, om geen plaats te kunnen geven aan zulke een uiting van teleurstelling en gekrentheid.

Als zoodanig waardeeren we het dan ook volkomen, en Dr. Van den Bergh, des zijn we zeker, met ons.

Toch zal ook Ds. Weijenberg ons toegeven, dat noch zulk een uitlating van Dr. Van den Bergh noch zulk een protest zijnerzijds, juist omdat ze beide malen een enkel concreet geval raken, richtsoer van handelen kunnen zijn, waar het geldt de lijnen te trekken die uit de beginselen voortvloeien.

Stellig heeft Dr. Van den Bergh, toen hij improviseerde, niet bedoeld juist een kerk te noemen, waar zijn woord aanstoot kon geven.

Hij had evengoed een plaats kunnen noemen, waar die aanstoot onmogelijk was, sonder dat zijn woord iets van zijn beteekenis had verloren.

Zoals gemeenlijk, zijn ook ditmaal de toespraken, die bij den Universiteitsdag gehouden werden, in druk verschenen.

Bij Dank te Rotterdam de toespraak van Dr. Geesink sub titulo: „Menschelijke wijsheid en goddelijke dwaasheid”; en bij Wormser te Amsterdam het referaat van Dr. De Hartog, onder den titel: „Universiteit en Hospitium in onderling verband. Naar den eisch der Gereformeerde beginselen.”

Mogen we de verschijning van *bride* aan onze lezers aankondigen en er dit weinige ter aanbeveling van zeggen.

Dr. Geesink handhaafde ook nu de uitnemende gewoonte, om bij den Universiteitsdag op Universiteits-pell te blijven. Om voor een hogeschool te bidden, moet de nood van het land op die hoogte gevoeld worden, waartoe de Universiteitsstudien opklimmen. Uit dat oogpunt bezien, was zijn toespraak dan ook keurig zuiver in de lij-

nen, en dieper tot in den wortel de Utrechtse theologie aantastend, dan menig oppervlakkig hoorder heeft vermoed. Er staan volzinnen in, die met kracht en manenmoed een terugdringen van den tegenstander zijn. Toch is het daarom geen Latijn geworden voor den gewonen leek. Integendeel, mannen gevormd door de lectuur van Voetius, van Brakel en Comrie, verstaan, bij het lezen en herlezen althans, zulk een stuk best. En dien weg moet het uit. Ons Gereformeerde volk mag niet weer doodbloeden in de Methodistische vliet of verkleuren in de Irenische lauwheden. Het mag niet langs den bodem kruipen. Zijns is het geboorte van het woud. En in diep, verkrachtig denken moet althans een deel onder sterke liggen. Of Dr. Geesink daarom in een enkelen volzin niet wel eens in bedenkelijke toppen klom, waar zijn gehoor hem niet meer zien kon, willen we nu in het midden laten. Aan te lagen dunk van zijn publiek laboreert Dr. Geesink zeker niet.

Dr. De Hartog refereert onderstelt intusschen nog iets anders bij hoorders en lezers; want wie niet mee in het Latijn geniet, dien kan Dr. De Hartog geen smakelijk gerecht voorzetten. Men speurt het aan enkele bladzijden wat heimwee zijn hart verterte naar die goede oude tijden, toen alles nog in het Latijn verhaspeld wierd. Soms doet een referaat van Dr. De Hartog u schier aan een symphonie in den stijl van den Cantus Ambrosianus denken. Statig en zacht ruischt het bij uw oor voorbij, en nauwelijks vindt ge tijd, om u helder voor te stellen, hoe deze componist zich den loop van het skelet onder dit mollig gevulde der spieren gedacht heeft.

Stellig heeft hij zijn laatste woord over *Hospitium* hiermee nog niet uitgesproken. Na de symphonie, die hij gal, wachten we thans zijn les in de *anatomie* dezer quaestie.

Weer verrijkte de heer Ds. J. W. A. Notten van Rotterdam onze stichtelijke lectuur met een rijken bundel.

Hij draagt ten titel: „*De Rots der ont-koming*” en biedt in 350 bladzijden 34 Schriftvereenigingen, alle, naar zijn bekenden trant, in aangrijpenden stijl en in een toon die tot het hart van de kinderen onzer eeuw kan spreken.

Vinde ook deze bundel zijn weg in veler huis en hart, en zij heiliging van leven en troost in bekommernis bij meer dan één kerk het loon voor zijn zoo schoone inspanning.

KUYPER.

Men leest in *De Boodschapper*:

Met innig leedweden namen wij, vooral in den laatste tijd, kennis van eenige artikelen in de *Repro*, geteekend N. J. E., handelende over de verhouding tusschen de Chr. Geref. en de Doleerenden, en kennelijk de strekking hebbende om de *Herant* in discredit te brengen en de van weerszijden aangewende pogingen tot samenwerking der beide groepen van een belijden, ware het mogelijk, te verijdelen.

Niet dat de schrijver dit belangrijk vraagstuk toont te bestuderen, zoals bv. Prof. Wiedinga en ook wel Prof. de Cock, al zijn wij het met de conclusien van den laatste genoemd niet eens. Maar van zulk een grondig onderzoek blijkt ons dimala bij N. J. E. niets. Alleen tracht hij aan zijn bewaarloof beschouwing ingang te verschaffen door het oprakelen van gesegden van Dr. Kuyper uit vroegeren en lateren tijd, alvorens door het verduistern van dien tegenwoordige bedoelingen.

Het kan niet van ons geacht worden om al die schrijven in de *Repro* van punt tot punt te weergeven. Maar toch moeten wij deze enkele maal ons broederlijk protest daartegen uithengen, en als onze innigste overtuiging uitspreken, dat wij dit eendoois verwelken en toedichten van allerlei bedoelingen geheel in strijd achten met de eischen der Christelijke liefde en den hoogen eisch van het onderwerp in kwestie.

Secds en tegenover ieder maar te zijn, is zeker een groote dauid en allereerst op kerkelijk terrein een dure plucht, maar als daarbij de bescheidenheid jegens alom hooggeschatte broeders geheel verzaakt wordt, dan krijgen wij niet een openbaring van het menschelijke hart te doen, die niet schiet en opbouwt, maar veeleer afbrekt en verbint.

Hierbij onzerzijds nu eens geen commentaar, maar alleen een woord van dank voor dit protest tegen het Verlagen van den toon der broederlijke liefde.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. Kerken.

De voorloopige Synode der Ned. Geref. kerken (doleerende) in Nederland kwam Dinsdagmiddag te twee ure in de Oosterkerk te Utrecht samen. Zij werd geopend door Ds. G. Ringnalda aldaar, daartoe door den kerkeraad gecommitteerd, die, na het zingen van Ps. 66: 2, 3, en gebed, voorlas Jesaja 54 en aan dit hoofdstuk de stof tot zijn openingstoespraak ontleende. Vervolgens werden de geloofs-brieven nagezien en in orde bevonden, waaruit bleek, dat ter vergadering tegenwoordig waren 28 met keurstemmen afgevaardigden. Voorts was nog tegenwoordig Prof. Dosker, afgevaardigd door de Dutch Reformed Church in Amerika, de oudste dochter der martelaarskerk. Nu werd het moderamen gekozen, waarin zitting verkregen Ds. P. van Son, predikant te Amsterdam, als praeses, Dr. G. van Goor, pred. te Bunschoten, als assessor, Ds. J. C. Sikkell, pred. te Hilaard, als eerste scriba, en Ds. J. C. van Schelven, pred. te Dieren, als tweede scriba. Voorts werd bepaald, dat de zittingen zullen worden gehouden van half-tien tot vier uur dagelijks en toegankelijk zullen zijn voor alle kerkeraadsliden van uitgetreden kerken. Nadat nog een commissie was benoemd om de Synode te dienen van advies, werd deze eerste zitting gesloten.

In de tweede zitting der voorloopige Synode werd na opening door 't zingen van Ps. 133 vs. 1 en 3, het lezen van Ezeze 4 vs. 1—17 en gebed, de orde der werkzaamheden vastgesteld. Vervolgens werd allereerst 't woord verleend aan den heer Dosker, den afgevaardigde der Dutch Reformed Church in Amerika, die eerst den oorsprong dier kerk verhaalt. In 1619, toen aan de oevers der Hudson Nieuw-Amsterdam werd gesticht, ontstond daar die kerk, welke aanvankelijk stond onder het opzicht der kerk te Amsterdam in het vaderland. Drie oorzaken beperkten haar bloei, ten eerste de annexatie door de Engelschen, waardoor de Episcopale Kerk aan invloed won; ten tweede de amerikanisering van jongelieden, ten derde de innerlijke verdeeldheid over het al of niet blijven onder het toezicht der kerk in Nederland. In 1672 werd de kerk vrij en sedert ontwikkelde zij zich zeer. In 't oostelijk deel ging de Hollandsche taal teloor. In 't westen bleef meer de Hollandsche taal, zoodat de bediening des Woords in zekeren zin dubbel is, in 't Engelsch en 't Hollandsch.

Die kerk bleef trouw aan de Gereformeerde belijdenis. Thans tellt ze 525 leeren en ongeveer 40000 zielen. De Synoden waakten trouw tegen afwijkingen. In 1837 was die kerk de eerste, die protesteerde tegen de vervolging der afgescheidenen. Toen Dr. Van Raalte met de zijnen in Amerika kwam, heeft zij de emigranten gesteund en dezen zijn een wettelijke tak geworden. Daar is behalve New-Brunswick Hope-College met 150 studenten en 10 professoren. Voor inwendige zending werd in 't laatste jaar 146000 dollars, voor buitenlandsche zending 80000 dollars saamgebracht. De prediking des Woords wordt gezegend. Met instemming werd de stichting der Vrije Universiteit bevestigd. Met ingenomenheid 't weer opleven der Geref. beginselen en de Reformatie vernomen. Met hartelijke zegenbeden namens de kerk, die hem afvaardigde, eindigde de spreker. Door den voorzitter wederkeerdte toesproken zijnde, neemt de Synode eenparig een motie aan om hare blijdschap uit te spreken over de verschijning van Br. Dosker, en hem uit te noodigen de vergaderingen bij te wonen en gast der Synode te zijn. Daartoe zich bereid verklaard hebbende, beantwoordt Br. Dosker onderscheidene vragen.

Vervolgens kwam ter tafel het rapport der deputaten over de hereniging met de Chr. Gereformeerden. De deputaten werden onder dankbetuiging gedecoreerd. Daarna bracht de commissie van advies rapport uit over de op het agendum voorkomende punten aangaande de hereniging. Dit rapport stelt voor, dat de Synode zich zal wenden tot de Synode der Chr. Geref. met verzoek om hare zijds vijf deputaten te benoemen, die met vijf deputaten onzerzijds, op den reeds gelegden grondslag een ontwerp-acte van hereniging opstellen, welke acte, na door beide Synoden voorloopig te zijn goedgekeurd, naar de classes worde gezonden, opdat elke kerk zich kunne uitspreken en eindelijk met Gods hulp worde gearresteerd door de beide Synoden, die dan deputaten benoemen voor de uitvoering. Na lange en ernstige discussie wordt de conclusie van dit rapport aangenomen en onzerzijds tot deputaten benoemd Dr. W. van den Bergh, Ds. J. C. Sikkell, Dr. G. van Goor, Dr. A. Kuyper en Dr. F. L. Rutgers, welke beide laatste broeders, met Ds. J. A. Ploos van Amstel, Ds. H. Hoekstra en Ds. F. Lion Cachet, als uitgenodigde adviseurs, de vergadering bijwonen.

Na het zingen van het Gebed des Heeren vs. 6 werd de vergadering met dankzegging gesloten.

In de derde zitting der Synode werd na opening door 't zingen van den Morgenzang vs. 1, 3, 4, 't gebed en het lezen van Tim. 2, uitgebracht 't rapport der deputaten voor de hereniging met de volgelingen van wijlen Ds. Ledebour, welks conclusie alzoo wordt goedgekeurd, dat deze zaak met aandrang aan de classes wordt opgedragen in overleg met de broeders Klarhammer, Lion Cachet en Van den Bergh, daartoe gedeputeerd. Vervolgens komt in behandeling het rapport over de hereniging met kerken van minder vaste formatie, 't welk is goedgekeurd en waarvoor weder worden gedeputeerd de broeders Geesink en Van Goor.

Hierna bracht Jhr. Mr. de Savornin Lohman, thans mede als adviseur tegenwoordig, namens de rechtskundige commissie rapport uit over den stand der verschillende rechtsquaesties, welks conclusie, strekkende om te trachten nu voortaan zoo spoedig mogelijk in elke provincie een einduitspraak te verkrijgen, wordt aangenomen, met dankzegging aan de commissie en bijzonder aan den rapporteur voor al zijne toewijding.

Ter bestrijding van de kosten, die de kerken hebben moeten maken tot handhaving hunner rechten, zal in al de kerken elke drie maanden een collecte worden gehouden. Om die zaak te bevorderen wordt voor elke classe een correspondent aangewezen, met mandaat om zich deswege namens de Synode tot die kerken te richten en om die gelden te administreren.

Vervolgens werden door de rechtskundige commissie verschillende vragen om inlichting beantwoord.

Daarna wordt 't rapport der deputaten voor de correspondentie met buitenlandsche kerken behandeld, waarbij tegelijk voorlezing geschiedt van een broederlijk schrijven der Synode van de „United Original Seceders” onlangs te Glasgow gehouden. Besloten wordt dezelve deputaten weer te benoemen met mandaat om dit schrijven te beantwoorden en een schrijven te richten aan de Synode der Dutch Reformed Church in Amerika.

Voorts komt in behandeling 't rapport der deputaten voor advies aan de ontkenen kerken. Deputaten worden met dankzegging ontslagen en deze zaak bij de Classes overgebracht. Evenzoo wordt besloten ten aanzien van het rapport van deputaten voor 't verstreken eener serie predikaties.

Bij 't rapport over de plaatsing der officiele berichten in *De Herant* werden deputaten met dankzegging ontslagen en aan de administratie en redactie van *De Herant* voor de ondervonden welwillendheid dank betuigd. De kerken zullen worden aangespoord om geregeld de berichten in te zenden.

Het rapport der deputaten voor de Synodale medewerking bij de toelating tot den dienst des Woords, en dat van de commissie van advies over de onderwerpen, rakende school, studie en examen, wordt uitgebracht en ter visie gelegd.

Na 't zingen van Psalm 105: 24 wordt de vergadering met gebed gesloten.

De vierde zitting van de Voorloopige Synode van Ned. Geref. Kerken werd geopend met het zingen van Psalm 134, het gebed en 't lezen van Ezechiël 34. Na mededeeling van enkele ingekomen stukken wordt ter tafel gebracht het concept-schrijven aan de aanst. Algemeene Synode van de Christelijke Gereformeerde Kerk, 't welk met eenige wijziging wordt vastgesteld, doch uit den aard der zaak vooralsnog voor geen publicatie vatbaar is. De ter visie gelegde rapporten komen in behandeling. Dat van deputaten voor 't examen wordt behoudens enkele particuliere zaken, die later in behandeling komen, goedgekeurd. Het rapport der commissie van advies over de on-

derwerpen van school, studie en examens komt achtereenvolgens in behandeling. Om de Synode van 1889 te dienen van advies over de verhouding tusschen school en kerk, werden tot deputaten aangewezen BB. De Hartog, Van den Bergh en Van Goor. Vooral de examina naar Art. VIII worden uitvoerig besproken en besloten, het dienaangaande op het Synodaal Convent beslotene nog eens weder in *De Herant* te plaatsen met duidelijke toelichting.

De behandeling van dit rapport wordt gestaakt om 't rapport te behandelen der Commissie van Advies over onze verhouding tot nog onder het Synodaal bestuur van 1816/1832 verkeerende leden, ambtsdragers, kerken. Als dit geschied is, wordt te dezen aanzien een langdurige discussie gevoerd, waarvan het resultaat kan worden meegedeeld, dat erkend wordt, dat zulke kerken niet *ex ipso* door het blijven onder het Synodaal verband plaatselijk tot valsche kerken worden, maar dat zij elk afzonderlijk moeten worden beoordeeld naar de kenmerken der ware en valsche kerk; dat wat de leden aangaat, dezen niet worden ontzegd het bezit, maar wel het gebruik der kerkelijke rechten, en dat zij, immers als gedoopten, blijven verkeerden onder de bewaking der opzieners. Met betrekking tot de ambtsdragers wordt vastgesteld, dat zij door de Classes moeten worden vermaand en gewaarschuwd, en dat, indien zij blijven volhouden, ook na vermaning en waarschuwing, van hun dienst in geen geval gebruik mag worden gemaakt. Natuurlijk zijn dit algemeene regels, geen beoordeeling der vele onderscheidene gevallen.

Na het zingen van Ps. 103 vs. 5 werd de vergadering met gebed gesloten.

De vijfde zitting der Synode werd geopend met het zingen van Ps. 87 vs. 1, 3 en 4, het lezen van Matth. 16 vs. 13 en volg. en gebed. Vervolgens kwam aan de orde het vijfde punt van het rapport der commissie van advies over het examen. Overeenkomstig dit rapport werd besloten, dat voortaan de candidaten in de H. Godgeleerdheid, eer zij in de kerken optreden, preparatoir zullen worden geëxamineerd, en dat in de classes de tijd zal worden bepaald, wanneer deze bepaling in den loop dezer jaars in werking zal treden. Met nadruk werd ook uitgesproken de dringende noodzakelijkheid om in de kerken niemand te laten optreden, dan na behoorlijke onderoekking aangaande leer en leven, terwijl de deputaten tot de samenkomst dezer Synode in het najaar worden geëntuunerd.

Vervolgens kwam aan de orde 't rapport der deputaten van 't Synodale Convent over de diaconieën, met dat van de commissie van advies over de punten der agenda, de diaconieën rakende. Wegens den rijken inhoud wordt besloten deze rapporten met dankzegging aan deputaten in de acte op te nemen, en in de najaarsvergadering nader te behandelen, terwijl een commissie wordt aangewezen, om bij circulaire van de kerken gegevens te verkrijgen over Zondagsontheiliging en over de verhouding van patroons en werklieden. Daarna wordt het rapport der deputaten over de Zending gelezen met dat van de commissie van advies over de punten aangaande de Zending.

Naar aanleiding van deze rapporten werden, om de kerken op te wekken tot meer steun der Zending, en het daaraan te leiden, dat het werk der Zending allengs door de kerken worde overgenomen, alsmede om te gelegener tijd een zendingcongres saam te roepen met afgevaardigde leden en kerkeraden, gedeputeerd de BB. Lion Cachet en Hovy, met machtiging om de ingekomen gelden te administreren, en voor wat aangaat de voorbereiding van het zendingcongres in overleg met Br. Wagenaar.

Enkele ingekomen vragen werden beantwoord, met name over de toelating tot 't Heeren Avondmaal en de daartoe af te leggen openbare belijdenis des geloofs, over verschillende vragen in zake den H. Doop.

Daarna kwam aan de orde een rapport aangaande het ambt der ouderlingen, welks conclusie, strekkende om een vergadering van ouderlingen, zoowel regerende ouderlingen, als Bedienaren des Woords te doen samenkomen, werd aangenomen; tot voorbereiding der samenkomst zijn gedeputeerd de BB. Van Veele, Vlugh, Van den Bergh, De Waal Malefijt en Vrolijk.

Dergelijk rapport werd over het ambt der geloovigen uitgebracht, tengevolge waarvan Dr. Wagenaar werd uitgenoodigd om een geschrift over dit onderwerp te willen samenstellen, die op zich neemt aan die uitnoodiging te voldoen. De vraag over het houden van een bededag werd aangeloude tot de volgende vergadering dezer Synode, overeenkomstig het advies der commissie.

Nadat nog rapporten waren uitgebracht over enkele punten van het agendum, die niet onder bepaalde rubrieken waren saam te brengen, werd deze Synode verdaagd tot nadere bijeenroeping door de kerk van Utrecht, en deze zitting, na vaststelling der korte notulen en het zingen van den Morgenzang vs. 6 en 7, met gebed gesloten.

Ingevolge opdracht der voorloopige Synode van Nederl. Geref. kerken, bijeen gekomen te Utrecht den 25sten Juni 1888, brengen de ondergeteekenden onder de aandacht der kerken, dat in *De Herant*, onder de rubriek *Officieele berichten uit de Nederl. Geref. kerken*, behooren te worden ingezonden alle kerkelijke berichten, die voor het gemeenschappelijk leven onzer kerken van belang zijn; namelijk: alles wat op kerkelijke *beroeptingen* en *examens* betrekking heeft; korte berichten aangaande hetgeen in *classicale vergaderingen* besloten is; mededeelingen van *deputaten*; berichten aangaande conferentien in zake *reformatie*, *diaconie* enz., opdat de onderlinge belangstelling daardoor worde gevoerd en de opbouw der kerken, mede langs dezen weg, bevordert worde.

Deze berichten zullen moeten geteekend zijn door den voorzitter of scriba van *kerkeraad*, *classicale vergadering* of *commissie*, of wel door *deputaten*, en behooren des Donderdags vóór twaalf uur aanwzig te zijn op het bureau van *De Herant* te Amsterdam.

De beschikbare ruimte in *De Herant* bedraagt in het geheel slechts één of 1½ kolom in ieder nummer. *Kortheid* van formulering bevoordt dus den spoed der openeming.

J. C. SIKKEL.
J. C. VAN SCHELVEN.
Scribae Synodi.

Utrecht, 28 Juni 1888.

Men leest in *De Boodschapper*:

Met innig leedweden namen wij, vooral in den laatste tijd, kennis van eenige artikelen in de *Repro*, geteekend N. J. E., handelende over de verhouding tusschen de Chr. Geref. en de Doleerenden, en kennelijk de strekking hebbende om de *Herant* in discredit te brengen en de van weerszijden aangewende pogingen tot samenwerking der beide groepen van een belijden, ware het mogelijk, te verijdelen.

Niet dat de schrijver dit belangrijk vraagstuk toont te bestuderen, zoals bv. Prof. Wiedinga en ook wel Prof. de Cock, al zijn wij het met de conclusien van den laatste genoemd niet eens. Maar van zulk een grondig onderzoek blijkt ons dimala bij N. J. E. niets. Alleen tracht hij aan zijn bewaarloof beschouwing ingang te verschaffen door het oprakelen van gesegden van Dr. Kuyper uit vroegeren en lateren tijd, alvorens door het verduistern van dien tegenwoordige bedoelingen.

Het kan niet van ons geacht worden om al die schrijven in de *Repro* van punt tot punt te weergeven. Maar toch moeten wij deze enkele maal ons broederlijk protest daartegen uithengen, en als onze innigste overtuiging uitspreken, dat wij dit eendoois verwelken en toedichten van allerlei bedoelingen geheel in strijd achten met de eischen der Christelijke liefde en den hoogen eisch van het onderwerp in kwestie.

Secds en tegenover ieder maar te zijn, is zeker een groote dauid en allereerst op kerkelijk terrein een dure plucht, maar als daarbij de bescheidenheid jegens alom hooggeschatte broeders geheel verzaakt wordt, dan krijgen wij niet een openbaring van het menschelijke hart te doen, die niet schiet en opbouwt, maar veeleer afbrekt en verbint.

Hierbij onzerzijds nu eens geen commentaar, maar alleen een woord van dank voor dit protest tegen het Verlagen van den toon der broederlijke liefde.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. Kerken.

De voorloopige Synode der Ned. Geref. kerken (doleerende) in Nederland kwam Dinsdagmiddag te twee ure in de Oosterkerk te Utrecht samen. Zij werd geopend door Ds. G. Ringnalda aldaar, daartoe door den kerkeraad gecommitteerd, die, na het zingen van Ps. 66: 2, 3, en gebed, voorlas Jesaja 54 en aan dit hoofdstuk de stof tot zijn openingstoespraak ontleende. Vervolgens werden de geloofs-brieven nagezien en in orde bevonden, waaruit bleek, dat ter vergadering tegenwoordig waren 28 met keurstemmen afgevaardigden. Voorts was nog tegenwoordig Prof. Dosker, afgevaardigd door de Dutch Reformed Church in Amerika, de oudste dochter der martelaarskerk. Nu werd het moderamen gekozen, waarin zitting verkregen Ds. P. van Son, predikant te Amsterdam, als praeses, Dr. G. van Goor, pred. te Bunschoten, als assessor, Ds. J. C. Sikkell, pred. te Hilaard, als eerste scriba, en Ds. J. C. van Schelven, pred. te Dieren, als tweede scriba. Voorts werd bepaald, dat de zittingen zullen worden gehouden van half-tien tot vier uur dagelijks en toegankelijk zullen zijn voor alle kerkeraadsliden van uitgetreden kerken. Nadat nog een commissie was benoemd om de Synode te dienen van advies, werd deze eerste zitting gesloten.

In de tweede zitting der voorloopige Synode werd na opening door 't zingen van Ps. 133 vs. 1 en 3, het lezen van Ezeze 4 vs. 1—17 en gebed, de orde der werkzaamheden vastgesteld. Vervolgens werd allereerst 't woord verleend aan den heer Dosker, den afgevaardigde der Dutch Reformed Church in Amerika, die eerst den oorsprong dier kerk verhaalt. In 1619, toen aan de oevers der Hudson Nieuw-Amsterdam werd gesticht, ontstond daar die kerk, welke aanvankelijk stond onder het opzicht der kerk te Amsterdam in het vaderland. Drie oorzaken beperkten haar bloei, ten eerste de annexatie door de Engelschen, waardoor de Episcopale Kerk aan invloed won; ten tweede de amerikanisering van jongelieden, ten derde de innerlijke verdeeldheid over het al of niet blijven onder het toezicht der kerk in Nederland. In 1672 werd de kerk vrij en sedert ontwikkelde zij zich zeer. In 't oostelijk deel ging de Hollandsche taal teloor. In 't westen bleef meer de Hollandsche taal, zoodat de bediening des Woords in zekeren zin dubbel is, in 't Engelsch en 't Hollandsch.

Die kerk bleef trouw aan de Gereformeerde belijdenis. Thans tellt ze 525 leeren en ongeveer 40000 zielen. De Synoden waakten trouw tegen afwijkingen. In 1837 was die kerk de eerste, die protesteerde tegen de vervolging der afgescheidenen. Toen Dr. Van Raalte met de zijnen in Amerika kwam, heeft zij de emigranten gesteund en dezen zijn een wettelijke tak geworden. Daar is behalve New-Brunswick Hope-College met 150 studenten en 10 professoren. Voor inwendige zending werd in 't laatste jaar 146000 dollars, voor buitenlandsche zending 80000 dollars saamgebracht. De prediking des Woords wordt gezegend. Met instemming werd de stichting der Vrije Universiteit bevestigd. Met ingenomenheid 't weer opleven der Geref. beginselen en de Reformatie vernomen. Met hartelijke zegenbeden namens de kerk, die hem afvaardigde, eindigde de spreker. Door den voorzitter wederkeerdte toesproken zijnde, neemt de Synode eenparig een motie aan om hare blijdschap uit te spreken over de verschijning van Br. Dosker, en hem uit te noodigen de vergaderingen bij te wonen en gast der Synode te zijn. Daartoe zich bereid verklaard hebbende, beantwoordt Br. Dosker onderscheidene vragen.

Vervolgens kwam ter tafel het rapport der deputaten over de hereniging met de Chr. Gereformeerden. De deputaten werden onder dankbetuiging gedecoreerd. Daarna bracht de commissie van advies rapport uit over de op het agendum voorkomende punten aangaande de hereniging. Dit rapport stelt voor, dat de Synode zich zal wenden tot de Synode der Chr. Geref. met verzoek om hare zijds vijf deputaten te benoemen, die met vijf deputaten onzerzijds, op den reeds gelegden grondslag een ontwerp-acte van hereniging opstellen, welke acte, na door beide Synoden voorloopig te zijn goedgekeurd, naar de classes worde gezonden, opdat elke kerk zich kunne uitspreken en eindelijk met Gods hulp worde gearresteerd door de beide Synoden, die dan deputaten benoemen voor de uitvoering. Na lange en ernstige discussie wordt de conclusie van dit rapport aangenomen en onzerzijds tot deputaten benoemd Dr. W. van den Bergh, Ds. J. C. Sikkell, Dr. G. van Goor, Dr. A. Kuyper en Dr. F. L. Rutgers, welke beide laatste broeders, met Ds. J. A. Ploos van Amstel, Ds. H. Hoekstra en Ds. F. Lion Cachet, als uitgenodigde adviseurs, de vergadering bijwonen.

Na het zingen van het Gebed des Heeren vs. 6 werd de vergadering met dankzegging gesloten.

In de derde zitting der Synode werd na opening door 't zingen van den Morgenzang vs. 1, 3, 4, 't gebed en het lezen van Tim. 2, uitgebracht 't rapport der deputaten voor de hereniging met de volgelingen van wijlen Ds. Ledebour, welks conclusie alzoo wordt goedgekeurd, dat deze zaak met aandrang aan de classes wordt opgedragen in overleg met de broeders Klarhammer, Lion Cachet en Van den Bergh, daartoe gedeputeerd. Vervolgens komt in behandeling het rapport over de hereniging met kerken van minder vaste formatie, 't welk is goedgekeurd en waarvoor weder worden gedeputeerd de broeders Geesink en Van Goor.

Hierna bracht Jhr. Mr. de Savornin Lohman, thans mede als adviseur tegenwoordig, namens de rechtskundige commissie rapport uit over den stand der verschillende rechtsquaesties, welks conclusie, strekkende om te trachten nu voortaan zoo spoedig mogelijk in elke provincie een einduitspraak te verkrijgen, wordt aangenomen, met dankzegging aan de commissie en bijzonder aan den rapporteur voor al zijne toewijding.

Ter bestrijding van de kosten, die de kerken hebben moeten maken tot handhaving hunner rechten, zal in al de kerken elke drie maanden een collecte worden gehouden. Om die zaak te bevorderen wordt voor elke classe een correspondent aangewezen, met mandaat om zich deswege namens de Synode tot die kerken te richten en om die gelden te administreren.

Vervolgens werden door de rechtskundige commissie verschillende vragen om inlichting beantwoord.

Daarna wordt 't rapport der deputaten voor de correspondentie met buitenlandsche kerken behandeld, waarbij tegelijk voorlezing geschiedt van een broederlijk schrijven der Synode van de „United Original Seceders” onlangs te Glasgow gehouden. Besloten wordt dezelve deputaten weer te benoemen met mandaat om dit schrijven te beantwoorden en een schrijven te richten aan de Synode der Dutch Reformed Church in Amerika.

Voorts komt in behandeling 't rapport der deputaten voor advies aan de ontkenen kerken. Deputaten worden met dankzegging ontslagen en deze zaak bij de Classes overgebracht. Evenzoo wordt besloten ten aanzien van het rapport van deputaten voor 't verstreken eener serie predikaties.

Bij 't rapport over de plaatsing der officiele berichten in *De Herant* werden deputaten met dankzegging ontslagen en aan de administratie en redactie van *De Herant* voor de ondervonden welwillendheid dank betuigd. De kerken zullen worden aangespoord om geregeld de berichten in te zenden.

Het rapport der deputaten voor de Synodale medewerking bij de toelating tot den dienst des Woords, en dat van de commissie van advies over de onderwerpen, rakende school, studie en examen, wordt uitgebracht en ter visie gelegd.

Na 't zingen van Psalm 105: 24 wordt de vergadering met gebed gesloten.

De vierde zitting van de Voorloopige Synode van Ned. Geref. Kerken werd geopend met het zingen van Psalm 134, het gebed en 't lezen van Ezechiël 34. Na mededeeling van enkele ingekomen stukken wordt ter tafel gebracht het concept-schrijven aan de aanst. Algemeene Synode van de Christelijke Gereformeerde Kerk, 't welk met eenige wijziging wordt vastgesteld, doch uit den aard der zaak vooralsnog voor geen publicatie vatbaar is. De ter visie gelegde rapporten komen in behandeling. Dat van deputaten voor 't examen wordt behoudens enkele particuliere zaken, die later in behandeling komen, goedgekeurd. Het rapport der commissie van advies over de on-

derwerpen van school, studie en examens komt achtereenvolgens in behandeling. Om de Synode van 1889 te dienen van advies over de verhouding tusschen school en kerk, werden tot deputaten aangewezen BB. De Hartog, Van den Bergh en Van Goor. Vooral de examina naar Art. VIII worden uitvoerig besproken en besloten, het dienaangaande op het Synodaal Convent beslotene nog eens weder in *De Herant* te plaatsen met duidelijke toelichting.

De behandeling van dit rapport wordt gestaakt om 't rapport te behandelen der Commissie van Advies over onze verhouding tot nog onder het Synodaal bestuur van 1816/1832 verkeerende leden, ambtsdragers, kerken. Als dit geschied is, wordt te dezen aanzien een langdurige discussie gevoerd, waarvan het resultaat kan worden meegedeeld, dat erkend wordt, dat zulke kerken niet *ex ipso* door het blijven onder het Synodaal verband plaatselijk tot valsche kerken worden, maar dat zij elk afzonderlijk moeten worden beoordeeld naar de kenmerken der ware en valsche kerk; dat wat de leden aangaat, dezen niet worden ontzegd het bezit, maar wel het gebruik der kerkelijke rechten, en dat zij, immers als gedoopten, blijven verkeerden onder de bewaking der opzieners. Met betrekking tot de ambtsdragers wordt vastgesteld, dat zij door de Classes moeten worden vermaand en gewaarschuwd, en dat, indien zij blijven volhouden, ook na vermaning en waarschuwing, van hun dienst in geen geval gebruik mag worden gemaakt. Natuurlijk zijn dit algemeene regels, geen beoordeeling der vele onderscheidene gevallen.

Na het zingen van Ps. 103 vs. 5 werd de vergadering met gebed gesloten.

De vijfde zitting der Synode werd geopend met het zingen van Ps. 87 vs. 1, 3 en 4, het lezen van Matth. 16 vs. 13 en volg. en gebed. Vervolgens kwam aan de orde het vijfde punt van het rapport der commissie van advies over het examen. Overeenkomstig dit rapport werd besloten, dat voortaan de candidaten in de H. Godgeleerdheid, eer zij in de kerken optreden, preparatoir zullen worden geëxamineerd, en dat in de classes de tijd zal worden bepaald, wanneer deze bepaling in den loop dezer jaars in werking zal treden. Met nadruk werd ook uitgesproken de dringende noodzakelijkheid om in de kerken niemand te laten optreden, dan na behoorlijke onderoekking aangaande leer en leven, terwijl de deputaten tot de samenkomst dezer Synode in het najaar worden geëntuunerd.

Vervolgens kwam aan de orde 't rapport der deputaten van 't Synodale Convent over de diaconieën, met dat van de commissie van advies over de punten der agenda, de diaconieën rakende. Wegens den rijken inhoud wordt besloten deze rapporten met dankzegging aan deputaten in de acte op te nemen, en in de najaarsvergadering nader te behandelen, terwijl een commissie wordt aangewezen, om bij circulaire van de kerken gegevens te verkrijgen over Zondagsontheiliging en over de verhouding van patroons en werklieden. Daarna wordt het rapport der deputaten over de Zending gelezen met dat van de commissie van advies over de punten aangaande de Zending.

Naar aanleiding van deze rapporten werden, om de kerken op te wekken tot meer steun der Zending, en het daaraan te leiden, dat het werk der Zending allengs door de kerken worde overgenomen, alsmede om te gelegener tijd een zendingcongres saam te roepen met afgevaardigde leden en kerkeraden, gedeputeerd de BB. Lion Cachet en Hovy, met machtiging om de ingekomen gelden te administreren, en voor wat aangaat de voorbereiding van het zendingcongres in overleg met Br. Wagenaar.

Enkele ingekomen vragen werden beantwoord, met name over de toelating tot 't Heeren Avondmaal en de daartoe af te leggen openbare belijdenis des geloofs, over verschillende vragen in zake den H. Doop.

Daarna kwam aan de orde een rapport aangaande het ambt der ouderlingen, welks conclusie, strekkende om een vergadering van ouderlingen, zoowel regerende ouderlingen, als Bedienaren des Woords te doen samenkomen, werd aangenomen; tot voorbereiding der samenkomst zijn gedeputeerd de BB. Van Veele, Vlugh, Van den Bergh, De Waal Malefijt en Vrolijk.

Dergelijk rapport werd over het ambt der geloovigen uitgebracht, tengevolge waarvan Dr. Wagenaar werd uitgenoodigd om een geschrift over dit onderwerp te willen samenstellen, die op zich neemt aan die uitnoodiging te voldoen. De vraag over het houden van een bededag werd aangeloude tot de volgende vergadering dezer Synode, overeenkomstig het advies der commissie.

Nadat nog rapporten waren uitgebracht over enkele punten van het agendum, die niet onder bepaalde rubrieken waren saam te brengen, werd deze Synode verdaagd tot nadere bijeenroeping door de kerk van Utrecht, en deze zitting, na vaststelling der korte notulen en het zingen van den Morgenzang vs. 6 en 7, met gebed gesloten.

Ingevolge opdracht der voorloopige Synode van Nederl. Geref. kerken, bijeen gekomen te Utrecht den 25sten Juni 1888, brengen de ondergeteekenden onder de aandacht der kerken, dat in *De Herant*, onder de rubriek *Officieele berichten uit de Nederl. Geref. kerken*, behooren te worden ingezonden alle kerkelijke berichten, die voor het gemeenschappelijk leven onzer kerken van belang zijn; namelijk: alles wat op kerkelijke *beroeptingen* en *examens* betrekking heeft; korte berichten aangaande hetgeen in *classicale vergaderingen* besloten is; mededeelingen van *deputaten*; berichten aangaande conferentien in zake *reformatie*, *diaconie* enz., opdat de onderlinge belangstelling daardoor worde gevoerd en de opbouw der kerken, mede langs dezen weg, bevordert worde.

Deze berichten zullen moeten geteekend zijn door den voorzitter of scriba van *kerkeraad*, *classicale vergadering* of *commissie*, of wel door *deputaten*, en behooren des Donderdags vóór twaalf uur aanwzig te zijn op het bureau van *De Herant* te Amsterdam.

De beschikbare ruimte in *De Herant* bedraagt in het geheel slechts één of 1½ kolom in ieder nummer. *Kortheid* van formulering bevoordt dus den spoed der openeming.

J. C. SIKKEL.
J. C. VAN SCHELVEN.